

SMĚRNICE

k novele zákona č. 171/2023 o ochraně oznamovatelů
tzv. „whistleblowing“

ÚVOD

Domov a Centrum denních služeb Jablonec nad Nisou, p.o. na základě zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (dále jen "Zákon"), účinného od 1. srpna 2023, v návaznosti na směrnici Evropského parlamentu a Rady EU 2019/1937 ze dne 23. října 2019, o ochraně osob, které oznamují porušení práva EU,

zavádí

jako povinný subjekt podmínky a postup pro podávání a posuzování oznámení o možném protiprávním jednání a dále podmínky poskytování ochrany fyzické osobě, která oznámení učinila (dále jen „oznamovatel“).

Zákon č. 171/2023 Sb. o ochraně oznamovatelů zpracovává výše uvedený předpis Evropské unie a upravuje:

- a) podávání a postup posuzování oznámení o možném protiprávním jednání,
- b) podmínky poskytování ochrany fyzické osobě, která oznámení učinila, a
- c) působnost Ministerstva spravedlnosti na úseku ochrany oznamovatelů.

OZNAMOVATEL

Oznamovatelem se rozumí fyzická osoba, která učiní oznámení v mezích a při splnění všech podmínek Zákona, a to ústní nebo písemnou formou prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému (dále jen „VOS“), případně na žádost oznamovatele osobně.

Dále oznamovatel může učinit oznámení prostřednictvím externího oznamovacího systému (dále jen "EOS") vedeného Ministerstvem spravedlnosti České republiky nebo uveřejněním, případně přímo příslušnému orgánu veřejné moci příslušnému podle jiného právního předpisu nebo přímo použitelného předpisu Evropské unie (např. policejnímu orgánu, státnímu zástupci).

Takový oznamovatel následně požívá ochrany před odvetným opatřením (např. formou anonymizace nebo omezení přístupu k jeho osobním údajům) a má právo na přiměřené zadostiučinění, pokud mu byla odvetným opatřením způsobena nemajetková újma.

Domov a Centrum denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o. ve smyslu § 9, odst. 2, písm. a) **Zákona vylučuje** přijímání oznámení od osoby, která pro ni nevykonává práci nebo jinou obdobnou činnost podle § 2 odst. 3 písm. a), b), h) nebo i) Zákona (tzn. závislou práci vykonávanou v základním pracovněprávním vztahu, službu, dobrovolnickou činnost, odbornou praxi, stáž).

Odvetná opatření

Domov a Centrum denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o. se zavazuje, že oznamovatel bude chráněn před odvetným opatřením bez ohledu na jeho vztah ke společnosti a nebude perzekuován (pronásledován) nebo následně penalizován (trestán) ze své oznámení.

Odvetným opatřením nesmí být vystaven nejen oznamovatel, ale i osoby, které poskytly pomoc při zjišťování informací, které jsou obsahem oznámení, podání oznámení nebo posouzení jeho důvodnosti, osoby, které jsou ve vztahu k oznamovateli osobou blízkou, osoby, které jsou zaměstnancem nebo kolegou oznamovatele, osoby oznamovatelem ovládané, právnická osoby, v níž má oznamovatel účast, osoby ji ovládající, jí ovládané osoby nebo osoby, která jsou s touto právnickou osobou ovládaná stejnou ovládající osobou, právnické osoby, jejíhož voleného orgánu je oznamovatel členem, osoby ovládající, ovládaná nebo osoby ovládané stejnou ovládající osobou, osoby, pro kterou oznamovatel vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost.

Odvetným opatřením se rozumí:

- a) rozvázání pracovního poměru nebo neprodloužení pracovního poměru na dobu určitou,
- b) zproštění výkonu služby, zařazení mimo výkon služby nebo skončení služebního poměru,
- c) zrušení právního vztahu založeného dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti,
- d) odvolání z místa vedoucího zaměstnance nebo ze služebního místa představeného,
- e) uložení kárného opatření nebo kázeňského trestu,
- f) snížení mzdy, platu nebo odměny nebo nepřiznání osobního příplatku,
- g) přeložení nebo převedení na jinou práci nebo na jiné služební místo,
- h) služební hodnocení nebo pracovní posudek,
- i) neumožnění odborného rozvoje,
- j) změna pracovní nebo služební doby,
- k) vyžadování lékařského posudku nebo pracovnělékařské prohlídky,
- l) výpověď nebo odstoupení od smlouvy, nebo
- m) zásah do práva na ochranu osobnosti.

Právo na přiměřené zadostiučinění

Ten, kdo nesmí být vystaven odvetnému opatření, má **právo na přiměřené zadostiučinění**, byla-li mu odvetným opatřením způsobena nemajetková újma.

OZNÁMENÍ

Oznámení dle ustanovení § 2 Zákona obsahuje informace o možném protiprávním jednání, k němuž došlo nebo má dojít u osoby, pro niž oznamovatel, **byť zprostředkovaně, vykonával nebo vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nebo u osoby, se kterou oznamovatel byl nebo je v kontaktu v souvislosti s výkonem práce nebo jiné obdobné činnosti**, a které

- má znaky trestného činu,
- má znaky přestupku, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100000 Kč,
- porušuje tento zákon, nebo
- porušuje jiný právní předpis nebo předpis Evropské unie v oblasti
 - finančních služeb, povinného auditu a jiných ověřovacích služeb, finančních produktů a finančních trhů,
 - daně z příjmů právnických osob,
 - předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
 - ochrany spotřebitele,
 - souladu s požadavky na výrobky včetně jejich bezpečnosti,
 - bezpečnosti dopravy, přepravy a provozu na pozemních komunikacích,
 - ochrany životního prostředí,
 - bezpečnosti potravin a krmiv a ochrany zvířat a jejich zdraví,
 - radiační ochrany a jaderné bezpečnosti,
 - hospodářské soutěže, veřejných dražeb a zadávání veřejných zakázek,
 - ochrany vnitřního pořádku a bezpečnosti, života a zdraví,
 - ochrany osobních údajů, soukromí a bezpečnosti sítí elektronických komunikací a informačních systémů,
 - ochrany finančních zájmů Evropské unie, nebo
 - fungování vnitřního trhu včetně ochrany hospodářské soutěže a státní podpory podle práva Evropské unie.

Prací nebo jinou obdobnou činností se pro účely tohoto zákona rozumí:

- závislá práce vykonávaná v základním pracovněprávním vztahu,
- služba (příslušníci ozbrojených a bezpečnostních složek – vojáci, policisté, hasiči atd. a úředníci pod zákonem o státní službě),
- samostatná výdělečná činnost,
- výkon práv spojených s účastí v právnické osobě,
- výkon funkce člena orgánu právnické osoby,
- plnění úkolů v rámci činnosti právnické osoby, v jejím zájmu, jejím jménem nebo na její účet,
- správa svěřenského fondu,
- dobrovolnická činnost,
- odborná praxe, stáž, nebo

- výkon práv a povinností vyplývajících ze smlouvy, jejímž předmětem je poskytování dodávek, služeb, stavebních prací nebo jiného obdobného plnění.
- prací nebo jinou obdobnou činností se rozumí i ucházení se o práci nebo jinou obdobnou činnost.

Obsah oznámení

- jméno, příjmení a datum narození, nebo jiné údaje, z nichž je možné dovodit totožnost oznamovatele (oznámení nemusí obsahovat tyto údaje, pokud bylo podáno osobou, jejíž totožnost je příslušné osobě Domovu a Centru denních služeb Jablonec nad Nisou, p.o. známa),
- informace o možném protiprávním jednání, k němuž došlo nebo má dojít u osoby, pro niž oznamovatel, byť zprostředkovaně, vykonával nebo vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nebo u osoby, se kterou oznamovatel byl nebo je v kontaktu v souvislosti s výkonem práce nebo jiné obdobné činnosti, a které je v působnosti Zákona (§ 2, odst. 1), včetně identifikace osob, vůči kterým je oznámení směřováno,
- případné důkazy, na jejich základě je podáváno oznámení.

Jde-li o oznámení, které **neobsahuje** údaje o jménu, příjmení a datu narození, nebo jiné údaje, z nichž je možné dovodit totožnost oznamovatele, náleží oznamovateli a osobám uvedeným v odstavci 2 písm. a) až h) ochrana podle tohoto Zákona a jiných právních předpisů od okamžiku, kdy jejich totožnost vyjde najevo tomu, kdo je může vystavit odvetnému opatření.

Výjimky oznámení

Oznámení mohou obsahovat informace z oblasti bankovního tajemství, daní a povinnosti zachovávat smluvní a povinnou mlčenlivost s výjimkou:

- zajištění ochrany utajovaných informací a informací, jejichž vyzrazení by zjevně mohlo ohrozit probíhající trestní řízení, nebo ochranu zvláštních skutečností podle zákona upravujícího krizové řízení a

- zachování mlčenlivost při výkonu činnosti:

- notáře, notářského kandidáta a notářského koncipienta,
- státního zástupce, asistenta státního zástupce a právního čekatele,
- advokáta a advokátního koncipienta,
- soudního exekutora, exekutorského kandidáta a exekutorského koncipienta,
- soudce, soudce Ústavního soudu, asistenta soudce a justičního kandidáta,
- zaměstnance notáře, soudního exekutora, advokáta a zaměstnance společnosti, prostřednictvím které advokát vykonává advokacii jako společník podle zákona upravujícího výkon advokacie, nebo obdobné zahraniční společnosti, nebo další osoby, která se v rámci takové společnosti podílí na poskytování právních služeb,
- zachovávat mlčenlivost při poskytování právní pomoci v řízení před soudem nebo jiným orgánem veřejné moci, nebo
- zachovávat mlčenlivost při poskytování zdravotních služeb.

Oznámení dále nesmí obsahovat:

- informace, jejichž oznámení by mohlo bezprostředně ohrozit podstatný bezpečnostní zájem České republiky,
- informace o činnosti zpravodajských služeb České republiky, nebo
- informace, jejichž oznámení by představovalo porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost duchovních v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo práva obdobného zpovědnímu tajemství.

VNITŘNÍ OZNAMOVACÍ SYSTÉM

Domov a Centrum denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o. na základě zákona č. **171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů** (dále jen "Zákon"), účinného od **1. srpna 2023**, v návaznosti na směrnici Evropského parlamentu a Rady EU 2019/1937 ze dne 23. října 2019, o ochraně osob, které oznamují porušení práva EU, **zavádí** jako povinný subjekt vnitřní oznamovací systém (dále jen „VOS“).

Domov a Centrum denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o., zřizuje na základě ustanovení § 9, odst. 1 zákona č. 171/2023 Sb. o ochraně oznamovatelů pozici „**PŘÍSLUŠNÁ OSOBA**“, která bude pověřena výkonem činností dle ustanovení § 11 Zákona.

Příjem a vyřízení oznámení

Oznámení přijímá a vyřizuje **POUZE** příslušná osoba (dále jen „příslušná osoba“), která vykonává tuto činnost nestranně, zachovává důvěrnost informací a chrání osobnost oznamovatele a dalších osob, na které dopadá ochrana.

Jako **příslušná osoba Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.** pro přijímání a vyřizování oznámení ve smyslu § 9 odst. 1 Zákona je určen/a pan/í Hana Tymlová.

Způsob podání oznámení

Oznámení prostřednictvím VOS lze Příslušné osobě podat:

- ústně telefonicky na telefonní čísle + 420 724 091 169 kdykoliv v pracovní době,
- ústně **osobně** (schůzka s příslušnou osobou) na základně žádosti oznamovatele **po předchozí domluvě**,
- písemně elektronicky na e-mailovou adresu: tymlova.hana@dcjbc.cz
- písemně listinou v uzavřené obálce na adresu **Domov a Centrum denních služeb Jablonec nad Nisou, p.o., U Balvanu č. 4117/2, 466 01 Jablonec nad Nisou** s označením obálky „**NEOTVÍRAT – POUZE DO RUKOU PŘÍSLUŠNÉ OSOBY**“,
- oznámení mohou oznamovatelé podávat i prostřednictvím EOS Ministerstvu spravedlnosti ČR. Bližší informace naleznete na www.justice.cz, <https://oznamovatel.justice.cz/>.

Lhůty pro vyřízení oznámení

- po obdržení oznámení bude oznamovatel vyrozuměn o přijetí oznámení ve lhůtě nejpozději **do 7 dní** od jeho podání **příslušnou osobou Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.**, to neplatí, pokud oznamovatel výslovně požádal **příslušnou osobu Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.**, aby ho o přijetí oznámení nevyrozumívala, nebo pokud je zřejmé, že vyrozuměním o přijetí oznámení by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě,
- o výsledcích šetření a posouzení oznámení **příslušnou osobou Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.** bude oznamovatel vyrozuměn **do 30 dnů** od potvrzení přijetí oznámení (v případech skutkově nebo právně složitých lze tuto lhůtu prodloužit až o 30 dnů, nejvýše však dvakrát), to neplatí, pokud oznamovatel výslovně požádal **příslušnou osobou Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.**, aby ho o přijetí oznámení nevyrozumívala, nebo pokud je zřejmé, že vyrozuměním o posouzení oznámení by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě,
- za den přijetí oznámení se považuje den, kdy bylo oznámení doručeno **příslušnou osobou Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.** (podací razítko na obálce doručené poštou) nebo datum vyjmutí ze schránky a zapsání do knihy příchozí pošty, u e-mailových oznámení je dnem přijetí oznámení datum odeslání uvedené v záhlaví e-mailu adresovaného na uvedenou adresu, u ústního, příp. telefonického podání oznámení se za den přijetí oznámení považuje datum osobního jednání oznamovatele s **příslušnou osobou Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.**

Způsoby vyřízení oznámení

Zjistí-li **příslušná osoba Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.** při posuzování důvodnosti oznámení, že nejde o oznámení podle Zákona, bez zbytečného odkladu o tom písemně vyrozumí oznamovatele.

Je-li oznámení vyhodnoceno jako důvodné, **příslušná osoba Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.** navrhne povinnému subjektu opatření k předejití nebo nápravě protiprávního stavu. O přijatém opatření povinný subjekt neprodleně vyrozumí **příslušnou osobou Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.**, která o něm bez zbytečného odkladu písemně vyrozumí oznamovatele; to neplatí, pokud oznamovatel výslovně požádal **příslušnou osobou Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.**, aby ho o přijetí oznámení nevyrozumívala, nebo pokud je zřejmé, že vyrozuměním o přijatém opatření by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě.

Není-li oznámení vyhodnoceno jako důvodné, **příslušná osoba Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o.** bez zbytečného odkladu písemně vyrozumí oznamovatele o tom, že na základě skutečností uvedených v oznámení a z okolností, které jí jsou známy, neshledala podezření ze spáchání protiprávního jednání, nebo shledala, že oznámení se

zakládá na nepravdivých informacích, a poučí oznamovatele o právu podat oznámení u orgánu veřejné moci.

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Ministerstvo spravedlnosti v rámci působnosti Zákona také přijímá a posuzuje oznámení, poskytuje metodickou, poradenskou a jinou odbornou pomoc ve věcech ochrany oznamovatelů a plní další úkoly stanovené tímto zákonem. **Současně provádí KONTROLU nad dodržováním povinností povinných subjektů.**

Má svého „**pověřeného zaměstnance**“, který plní úkoly a povinnosti v souvislosti s oznamováním podnětů na ministerstvo. Přijímá oznámení, ústně nebo písemně, pokud oznamovatel požádá, může oznámení podat osobně, a to v přiměřené lhůtě, **nejdéle však 14 dnů ode dne, kdy o to oznamovatel požádal**. O přijetí oznámení pověřený zaměstnanec oznamovatele **nejdéle do 7 dnů** písemně vyrozumí, to neplatí, pokud oznamovatel výslovně požádal, aby ho o přijetí oznámení nevyrozumívala, nebo pokud je zřejmé, že vyrozuměním o přijetí oznámení by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě.

Pověřený zaměstnanec oznámení prověří a písemně vyrozumí oznamovatele o výsledcích šetření ve lhůtě **do 30 dnů** ode dne přijetí oznámení. Lhůtu lze **prodloužit o dalších 30 dnů**. **Neobsahuje-li opakované oznámení nové skutečnosti, pověřený zaměstnanec se jím dále nezabývá!**

Základním komunikačním kanálem jsou webové stránky ministerstva, kde se uveřejňuje:

- a) způsoby, jakými je možné učinit oznámení podle tohoto zákona včetně uvedení kontaktních údajů pověřeného zaměstnance, zejména adresy elektronické pošty nebo jiné adresy pro doručování a telefonního čísla,
- b) informace o podmínkách, za kterých je možné pořídit zvukovou nahrávku ústního oznámení,
- c) informace o postupu ministerstva v případě, že oznámení je podáno ministerstvu, včetně informace o tom, v jakých lhůtách je ministerstvo povinno postupovat,
- d) informace o zákazu poskytnout údaje třetí osobě podle § 20,
- e) informace o způsobu posuzování oznámení,
- f) informace o právech a povinnostech oznamovatele,
- g) informace, jak mohou oznamovatel nebo osoba podle § 4 odst. 2 písm. a) až h) postupovat v případě odvetných opatření,
- h) informace o způsobu a podmínkách poskytování metodické, poradenské a odborné pomoci,
- i) výroční zprávu o své činnosti podle tohoto zákona, a to nejpozději do 31. března kalendářního roku následujícího po roce, za který je zpracována, a
- j) výčet právních předpisů a předpisů Evropské unie upravujících oblasti podle § 2 odst. 1 písm. d).

Kontrola

Ministerstvo vykonává kontrolu, jde-li o povinnosti, jejichž porušení je přestupkem podle § 26 odst. 1 písm. a), f) a h) až j), a jde-li o povinnosti povinného subjektu, není-li povinným subjektem osoba podle § 6 odst. 1 písm. a) Zákona o inspekci práce.

Zjistí-li ministerstvo při kontrole porušení povinnosti, uloží povinnému subjektu opatření k nápravě, jehož účelem je odstranění protiprávního stavu, a stanoví přiměřenou lhůtu nebo jiné nutné podmínky k zajištění jeho splnění.

Orgán inspekce práce vykonává kontrolu nad dodržováním povinností povinného subjektu podle tohoto zákona, je-li povinným subjektem osoba podle § 6 odst. 1 písm. a) Zákona o inspekci práce.

PŘESTUPKY

Obecně se přestupku dle Zákona **dopustí každý** oznamovatel (fyzická osoba), která **vědomě uvede nepravdivé informace**. Za takový přestupek lze uložit pokutu **do výše 50.000, - Kč**.

Dalšími, kdo se může dopustit přestupku dle Zákona jsou:

- **příslušná osoba** (u právnické osoby) – neoznámí ztrátu bezúhonnosti, odepře přijetí oznámení, neposoudí oznámení, nevyrozumí oznamovatele v příslušné lhůtě, poskytne informace, které zmaří nebo ohrozí účel podání oznámení nebo rozkryje totožnost oznamovatele (**pokuty v rozmezí 20.000, - Kč – 100.000, - Kč**),
- **pověřený zaměstnanec** (ministerstvo) – odepře přijetí oznámení, neposoudí oznámení, nevyrozumí oznamovatele v příslušné lhůtě, poskytne informace, které zmaří nebo ohrozí účel podání oznámení nebo rozkryje totožnost oznamovatele (**pokuty v rozmezí 20.000, - Kč – 100.000, - Kč**),
- **povinné subjekty** (společnosti, firmy, organizace atd.) – vystaví oznamovatele odvetným opatřením, neurčí příslušnou osobu, nezajistí možnost podat oznámení, nezajistí zveřejnění informací způsobem umožňující dálkový přístup, nezajistí dodržování zákazu poskytování údajů, nezajistí posouzení oznámení, nezajistí vyrozumění oznamovatele, nezajistí přijetí vhodných opatření k nápravě nebo nesplní opatření k nápravě (**pokuty v rozmezí 400.000 tis. Kč – 1.000.000, - Kč**) a
- **další osoby** – brání v podání oznámení, vystaví oznamovatele odvetnému opatření, zmaří nebo ohrozí účel podaného oznámení nebo rozkryje totožnost oznamovatele (**pokuty v rozmezí 80.000, - Kč – 1.000.000, - Kč**).

Přestupky podle tohoto zákona projednává ministerstvo s výjimkou přestupků, které projednává orgán inspekce práce podle zákona o inspekci práce.

ZÁVĚREČNÉ USTANOVENÍ

Domov a Centrum denních služeb Jablonec nad Nisou, p. o. zpracovává osobní údaje oznamovatelů a dotčených osob, které jsou v oznámení uvedeny, na základě plnění právních povinností správce dle čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR.

Osobní údaje oznamovatele a dotčených osob budou zpracovávány výhradně a slouží pouze pro pověřenou příslušnou osobu Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p.o. v rámci prováděného prošetření oznámení a k přijímání opatření pro zajištění ochrany oznamovatele před odvetnými opatřeními a pro přiměřené zadostiučinění po nezbytně nutnou dobu (minimálně 5 let od data přijetí oznámení), poté budou osobní údaje anonymizovány nebo zlikvidovány, pokud právní předpisy nestanoví jinak.

Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p.o. se zavazuje, že jednou za rok provede revizi a aktualizaci vnitřního předpisu pod číslem 20/2023 ze dne 1.8.2023 „**Směrnice o ochraně oznamovatelů (whistleblowing)**“.

Tuto informaci o ochraně oznamovatelů dle zákona č. 171/2023 Sb., známé také jako zákon o tzv. „whistleblowingu“ schválil Domova a Centra denních služeb Jablonec nad Nisou, p.o. dne 21.7.2023 s okamžitým nabytím účinnosti.

PhDr. Lenka Kadlecová, LL.M., MBA
Ředitelka organizace

~~Domov a Centrum denních služeb~~
Jablonec nad Nisou -1
příspěvková organizace.
IČ: 75070750